

СЕКЦІЯ:
ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНІ
ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ ТУРИЗМУ

Л. Д. Божко

ТУРИЗМ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19 ТА ЙОГО ТРАНСФОРМАЦІЯ

L. D. Bozhko

TOURISM IN THE FACE OF THE COVID-19 AND ITS TRANSFORMATION

Одним із наймасштабніших явищ XXI ст. стала пандемія коронавірусу (COVID-19). Її вплив на всі сторони життя людства — величезний. У соціокультурному і економічному значеннях значних втрат поніс туризм. За поточними оцінками, 75 млн робочих місць у сфері туризму знаходяться під безпосереднім ризиком, а галузь втратить понад 2,1 трлн дол. США обороту. Кордони закриті, повітряний флот зупинений, стоять пришвартовані круїзні судна, готелі, ресторани і туристичні видатні пам'ятки закриті. Обмеження на подорожі також заважають туризму реалізувати свій потенціал для побудови кращого майбутнього для всіх. Незрозумілі майбутні перспективи, тому що невідомо, коли пандемія закінчиться. Усе людство чекає на вакцину.

Перед світовою туристичною галуззю постало питання щодо трансформації туризму в нових умовах і прогнозування його подальшого розвитку.

Дослідники туризму в усьому світі зараз звертають свою увагу на наслідки пандемії COVID-19 і проводять тематичні розвідки. Дослідження впливу різнопланових соціальних, економічних та антропологічних катастроф, зокрема і пандемій, на розвиток туризму і раніше привертала увагу вчених. Попередні розробки виявили певні закономірності і висунули теорії, які часто можуть пояснити явища, які відбуваються зараз:

- зміни в поведінці туристів. Уважається, що пандемія коронавірусу може позначитися на мисленні і відчуттях туриста й змінити те, як туристи подорожують. Найвні психологічні дослідження надають докази того, що загроза патогену формує поведінку важливими й часто прихованими способами, і ці висновки можуть допомогти зрозуміти, як загроза коронавірусу змінює поведінку туристів. Дослідження свідчать, що люди стають більш колективістськими, коли знаходяться під загрозою захворювання. У результаті, туристи можуть дедалі частіше вибирати внутрішній, а не міжнародний туризм, намагаючись підтримати власну економіку. Така поведінка, на думку деяких учених, свідчить про збільшення етноцентризму туризму;
- дослідження показали, що загрози від патогенів роблять людей більш уважними і спонукають уникати скупчення людей. Ця схильність може ініціювати зміну свідомості в поведінці туристів, що призводить до уникнення перенаселених і масових туристичних напрямків на користь більш віддалених і малонаселених пунктів;
- загроза патогенів спонукає людей уникати невідомих речей (наприклад, ксенофобія). Таким чином, туристи також можуть проявити більше ксенофобії, що призведе до скорочення поїздок за кордон, відмови

від іноземних продуктів харчування, збільшення групових поїздок і придбання туристичної страховки.

Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй оголосив напрями політики «COVID-19 та трансформації туризму». Згідно з документом, ЮНВТО взяла на себе провідну роль у процесі трансформації туризму в нових умовах.

У звіті йдеться про загрозу втрати десятків мільйонів прямих робочих місць у туризмі, втрати можливостей для тих вразливих верств населення та громад, які мають найбільшу користь від туризму, та реальний ризик втрати життєвоважливих ресурсів для захисту природної й культурної спадщини у всьому світі.

Звертається увага на те, що політичні рішення повинні координуватися через кордони, щоб відповісти на виклик пандемії COVID-19. Це важливо як для країн, що розвиваються, так і для розвинених країн, і всі уряди та міжнародні організації повинні брати участь у підтримці туризму. Наголошується на необхідності вживати рішучих заходів для захисту робочих місць та захисту багатьох переваг, що приносить туризм, як для людей, так і для планети.

Підбиваючи підсумок, слід зазначити, що туризм і в нових умовах не втратив свого значення і потребує тісної співпраці з усіма зацікавленими сторонами, щоб забезпечити реалізацію туризму свого унікального потенціалу як інструменту економічного відновлення та соціальної згуртованості.

С. А. Пацценко

ВОЗМОЖНОСТИ РАЗВИТИЯ ИНДУСТРИИ ТУРИЗМА В УСЛОВИЯХ ПАНДЕМИИ COVID-19

S. A. Patsyienka

ADAPTABILITY OF THE TOURISM INDUSTRY IN THE COVID-19 PANDEMIC

В 2019 г. многие исследователи писали о проблемах, вызванных овертуризмом (overtourism). Этот термин возник в 2016 г. и обозначал явление, отражающее негативные последствия влияния массового туризма на популярные туристические дестинации. Чрезмерной активизации массового туризма способствовали возможности минимизации затрат на путешествия. В результате не только возросло количество групповых туристов, но и произошел непрогнозируемый рост числа индивидуальных туристов. Чрезмерное количество путешественников в наиболее популярных дестинациях способствовало физическому и духовному опустошению местностей, социальной деградации населения, наносило ущерб объектам историко-культурного наследия. Огромные туристические потоки разрушали культурную самобытность, нарушали экологический баланс, дестабилизировали жизненный ритм местного населения.

Однако в 2020 г. общественность в полной мере смогла увидеть и оценить значение туризма для мировой экономики. Из-за мер безопасности, вызванных попытками предотвращения распространения пандемии COVID-19, этот вектор мировой экономики практически остановил свое развитие. Если в 2016–2019 гг. общество задумывалось о сокращении туристических потоков и искусственном уменьшении пропускной способности отдельных дестинаций,